

Inge De Cleyn & Lauranne Harnie
Vrije Universiteit Brussel
Contact: inge.de.cleyn@vub.be
lauranne.harnie@vub.be

Educatieve *escaperooms* ‘academisch Nederlands’

1. Inleiding

Het is niet altijd even gemakkelijk om jongeren geboeid te houden en te activeren tijdens lessen rond (academisch) Nederlands. Zeker met het oog op het hoger onderwijs is het noodzakelijk dat leerlingen de nodige kennis en vaardigheden verwerven en dat ze zelf ook het belang inzien van academisch Nederlands in de praktijk. De taalcoaches van het Academisch Centrum voor Taalonderwijs (ACTO) van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) zijn daarom actief op zoek gegaan naar een introductie tot het academisch Nederlands die voor de leerlingen in kwestie zowel aangenaam en uitdagend als leerzaam en inspirerend is. Het resultaat: een talige *escaperoom*, op maat van leerlingen uit de derde graad van het secundair onderwijs.

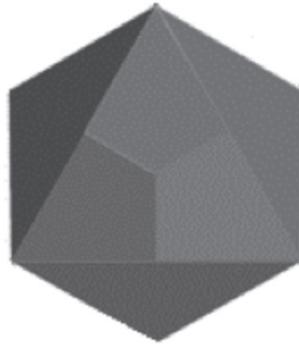
2. Een (educatieve) *escaperoom*!?

Het concept van een *escaperoom* is simpel: deelnemers worden ‘opgesloten’ in een ruimte en moeten via allerlei opdrachten en raadsels proberen te ontsnappen binnen de tijd. Vaak ligt de timing op 1 uur. Een moderator volgt het spelverloop op de voet en geeft, waar nodig, tips zodat er geen sleur in het spel komt. Bij een educatieve *escaperoom* hebben de opdrachten uiteraard een pedagogische inslag. Er moet in dit geval steeds gelet worden op een mooi evenwicht tussen uitdagende spelelementen en de toepassing van relevante kennis en/of vaardigheden. In dit geval gaat het logischerwijs over aspecten met betrekking tot academisch Nederlands, zoals ‘academische woordenschat’, ‘vaste voorzetsels’ en ‘spelling’. Als de balans tussen spel en inhoud goed zit, kunnen de deelnemers letterlijk ‘spelenderwijs leren’ en wordt het een ervaring die nog lang bijblijft.

3. Basisconcept *escaperoom*

Aangezien het ontwikkelen van een (educatieve) *escaperoom* arbeidsintensief is, werd succesvol gezocht naar een basisconcept, een multi-inzetbaar grondplan, dat nadien nog voor andere doeleinden gebruikt kan worden. Zo werd het basisplan ook al ingezet

voor de uitwerking van een *escaperoom* voor kinderen uit het lager onderwijs, in het kader van ‘de Kinderuniversiteit’. Het multi-inzetbare grondplan werkt op basis van de primaire en secundaire kleuren. De leerlingen krijgen een afbeelding (zie: Figuur 1) om duidelijk te maken dat kleuren een belangrijk onderdeel zijn van de *escaperoom*. Door logisch na te denken, komen ze erachter dat ze eerst de blauwe, rode en gele opdrachten tot een goed einde moeten brengen, vooraleer ze via slotjes en codes toegang krijgen tot de paarse, groene en oranje opdrachten. Naast logisch redeneren, is ook een goede onderlinge taakverdeling tussen de leerlingen essentieel.

Figuur 1 – Afbeelding die wordt meegegeven bij aanvang van de *escaperoom*.

4. Opdrachten *escaperoom*

Alles begint met het opstellen van leerdoelstellingen, die vervolgens via verschillende brainstormsessies omgezet worden in concrete opdrachten. Die opdrachten variëren zowel in duur als in (opbouwende) moeilijkheidsgraad. Het is de bedoeling dat de leerlingen van begin tot einde gemotiveerd blijven om de taken te vervullen. Om die reden wordt in de opdrachten ook geappelleerd aan hun leefwereld, via filmpjes en activerende uitdagingen. De leerlingen moeten onder meer een correcte e-mail opstellen, notities van een hoorcollege beoordelen aan de hand van een lesopname, gericht zoeken naar specifieke informatie in opleidingsbrochures en de weg op een metroplanetje naar de VUB-campus vinden met behulp van een beschrijving door een student. De spelelementen die daaraan gekoppeld worden, variëren van puzzels tot droedels.

5. Praktische aanpak: mobiel

Aangezien de lokalencapaciteit steeds meer onder druk staat en klassen uit de secundaire school niet altijd de reis naar de VUB kunnen maken, werd gekozen voor een mobiele *escaperoom*. Dat betekent concreet dat alle opdrachten heel gemakkelijk transporteerbaar zijn. Er wordt daarom onder meer gewerkt met weckpotten, omslagen, gelamineerde opdrachtkaarten en zo meer. Uiteraard is een uitgebreide handleiding

noodzakelijk om alle onderdelen op locatie snel en efficiënt in elkaar te steken. Onze ‘mobiele’ werkwijze zorgt ervoor dat er heel wat praktische beslommingen uit de weg gegaan worden. Nadeel ervan is dat de inkleding op de spellocatie eerder beperkt is. Dat weegt in dit geval echter niet op tegen de praktische voordelen. Bovendien is deze aanpak duurzaam en kostenefficiënt.

6. Ervaringen

De feedback van de leerlingen die al hebben deelgenomen aan een talige *escaperoom* is overwegend positief, en dat geldt ook voor de betrokken leerkrachten. Het spel-element en de tijdsdruk, in combinatie met de uitdagende *content*, worden als heel fijn ervaren. ‘Academisch Nederlands’ wordt door veel leerlingen gezien als een ver-van-mijn-bedshow en via deze ‘werkvorm’ brengen we het onderwerp op een concrete en vooral speelse manier aan. Na een *escaperoom* volgt telkens ook een nabespreking waarbij de leerlingen feedback kunnen geven, maar zeker ook vragen kunnen stellen over de opdrachten van de *escaperoom*, over de taalopleidingen van de VUB en over de universiteit zelf. De *escaperooms* hebben naast hun primaire educatieve functie dus ook een wervend aspect, wat een bijkomende troef is.

7. Besluit

De voordelen van mobiele, educatieve *escaperooms* op basis van een multi-inzetbaar grondplan zijn legio. Leerlingen komen op een activerende en speelse manier in contact met facetten van het Nederlands die doorgaans als ‘saai’ of ‘onaantrekkelijk’ worden ervaren. Het is een kennismaking met een specifiek soort taalgebruik dat tijdens eventuele hogere studies hoog in het vaandel wordt gedragen. De boodschap is vooral dat kennis en vaardigheden met betrekking tot academisch Nederlands belangrijk zijn. Die boodschap wordt overgoten met een originele saus én dat werkt. Het multi-inzetbare grondplan zorgt ervoor dat deze arbeidsintensieve activiteit (‘brainstorm’, ‘voorbereiding’, ‘uitwerking’ en ‘uitvoering op locatie’) ook een duurzaam project kan zijn – ook voor andere talen en zelfs voor andere vakken.